

Correctievoorschrift HAVO

2009

tijdvak 1

muziek

tevens oud programma

muziek

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 79 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

G. Bouzignac - Noe Pastores

1 A

2 **maximumscore 1**
motief 1, 1, 2

Opmerking

Alleen als het antwoord geheel juist is 1 scorepunt toekennen.

3 **maximumscore 2**

- 1e gedeelte: steeds groepjes van vier (korte/achtste) noten / de groepjes noten beginnen steeds op de tel 1
- 2e gedeelte: steeds groepjes van twee (korte/achtste) noten / de groepjes noten beginnen steeds na de tel 1

4 D

5 **maximumscore 2**

twee van de volgende:

- zacht gezongen
- lage ligging
- grote notenwaarden
- (volledig) homofoon
- Elke partij zingt steeds dezelfde noten / zingt op één toonhoogte.
- de rust na 'Dum'

per juist antwoord 1

6 **maximumscore 2**

twee van de volgende:

- kwartsprong
- kort, herhaald motief / signaalmotief
- gepunteerd ritme
- toonherhaling
- hoge ligging

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

An - nun - ti - o vo - bis

per haak 1

Opmerking

De halve noot mag ook genoteerd zijn als kwartnoot met punt.

8 maximumscore 2

- een mol voor de e van 'pi' 1
- een kruis voor de f van 'De' 1

F. Schubert - Pianotrio nr. 2, 2e deel

---

9 maximumscore 1

(Inleiding -1) - 4 - 3 - (tussenstuk) - 2

Opmerking

Alleen als het antwoord geheel juist is 1 scorepunt toekennen.

10 maximumscore 1

octaaf

11 B

12 maximumscore 3

- fragment 1: 1
  - viool: begeleiding
  - cello: begeleiding
  - piano: melodie

Opmerking bij fragment 1

Alleen als het antwoord geheel juist is 1 scorepunt toekennen.

- fragment 2: 2
  - viool: tegenmelodie
  - cello: tegenmelodie
  - piano: melodie en begeleiding

bij fragment 2:

Indien vier antwoorden juist 2

Indien drie antwoorden juist 1

Indien twee/één antwoord(en) juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 1 modulatie	
14	maximumscore 1 zestienden	
15	maximumscore 1 triool	
16	maximumscore 1 imitatie	
17	maximumscore 1 tegenbeweging	
18	maximumscore 1 c-klein	
	Indien alleen C (hoofdletter)	0

Musical Hair - Walking in Space, 3-5-0-0

- 19 **maximumscore 1**
vier keer
- 20 **maximumscore 1**
onderdeeltje c
- 21 **maximumscore 1**
onderdeeltje d
- 22 **maximumscore 1**

Opmerking

De halve noot mag ook genoteerd zijn als kwartnoot met punt.

- 23 **maximumscore 1**
achtste

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

per boog

1

25 maximumscore 2

door (twee van de volgende):

- sterk vervormde geluiden
- glissandi (van grote toonomvang)
- sterke vibrato's / jankend geluid
- het gebruik van enkele zeer hoge, scherpe tonen
- ook goed: stereo-effecten

per juist antwoord

1

26 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Er komen blaasinstrumenten bij zoals saxofoons / klarinetten / trompetten.
- Het wordt in swing gespeeld.
- Er komen syncopen in voor.
- Er klinken korte vocale improvisaties.
- expressief stemgebruik / (hoge) uithalen
- veel meer korte notenwaarden
- Er zijn instrumentale improvisaties / (het lijkt op) collectieve improvisatie.
- Het doet gospelachtig aan.
- Het doet (deels) aan als (oude) jazz.

per juist antwoord

1

E. Grieg - Sigurd Jorsalfar suite, deel 1

---

27 maximumscore 2

twee van de volgende:

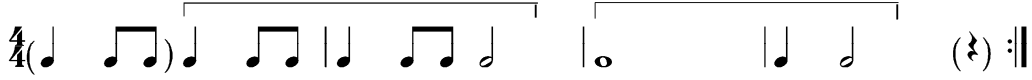
- De melodie wordt door violen gespeeld.
- Er spelen meer instrumenten.
- De melodie klinkt (een octaaf) hoger.
- De melodie wordt (twee keer kort) versierd.

per juist antwoord

1

28 maximumscore 1

pizzicato

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 1 sequens	
30	maximumscore 1 imitatie	
31	maximumscore 1 maat 4: kruis voor de d	
32	maximumscore 2 	
	per haak	1
33	maximumscore 2 • klarinet • fagot	1 1
34	C	
35	maximumscore 3 drie van de volgende: – ritenuto/vertraging – gebruik van grote(re) notenwaarden – Het orkest speelt tutti / veel koper. – luide dynamiek – lang slotakkoord / fermate op slotakkoord – paukenroffel op slotakkoord – cadenswerking	
	per juist antwoord	1

M. Ravel - L'Enfant et les Sortilèges

36	maximumscore 1 hobo('s)	
37	maximumscore 2 • 1: kwint • 2: kwart	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
38	<p>maximumscore 1 één van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er wordt per lettergreep één noot gezongen / de melodie is (geheel) syllabisch. – Er zijn geen tekstherhalingen. – Er zijn veel toonherhalingen. – De melodie is vooral opgebouwd vanuit het tekstritme. 	
39	<p>maximumscore 2 De antwoorden voor piano en houtblazers moeten verschillend zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • piano (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Er worden kleine notenwaarden gespeeld. – Er worden veel stijgende en dalende loopjes gespeeld. – Er zijn spanninghebbende/dissonante samenklanken. • houtblazers (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Er worden staccato motieven gespeeld. – Er worden trillers gespeeld. – Er wordt een chromatisch loopje gespeeld. – Er worden zeer snelle, korte (voornamelijk dalende) loopjes gespeeld / flarden muziek. – Er wordt vaak in een hoog register gespeeld. 	<p>1</p> <p>1</p>
40	B	
41	<p>maximumscore 1 pentatonische toonladder</p>	
42	<p>maximumscore 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • opbouw climax zangstemmen (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – voortdurende afwisseling solo en koor – daarna snellere afwisseling solo en koor – Er worden sterke accenten gezongen. – Er wordt chromatiek gebruikt. – Er komt motiefherhaling in voor. – Er is een accelerando. – Er is een sterk crescendo. – Op het hoogtepunt wordt de tekst meer geschreeuwd dan gezongen. • afbouw climax zangstemmen (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – sterk decrescendo – Er wordt gefluisterd/gesproken in plaats van gezongen. – Er zijn pauzes tussen het zeggen van de tekst. – De solostem blijft alleen over. 	
	per juist antwoord	1

The Eagles - Last Good Time in Town

43 maximumscore 3

drie van de volgende:

- rasp/guiro
- bongo's/conga's
- cowbell
- marimba/xylofoon
- maracas/shaker
- timbales

per juist antwoord

1

44 B

45 maximumscore 2

(a) $\overbrace{a - b - c} \quad \overbrace{a - a - b - c}$

per haak

1

46 maximumscore 1

regel 4 en 8

Opmerking

Alleen als het antwoord geheel juist is 1 scorepunt toekennen.

47 maximumscore 1

twee tonen

48 maximumscore 1

$\frac{4}{4}$ - | - | of $\frac{4}{4}$ $\dot{z}$ | $\dot{z}$ |

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

49 maximumscore 3

- zang (één van de volgende):
  - De melodie strekt zich (harmonisch) uit over een grotere lijn.
  - globaal stijgend en dalend
  - meerstemmige (achtergrond)zang toegevoegd
  - hoger ingezet
- overige (twee van de volgende):
  - Het basostinaat ontbreekt.
  - ander vormschema
  - meer of andere akkoorden
  - meer instrumenten
  - luider
  - (enige) grote sprong(en) (octaaf) in keyboard

per juist antwoord

1

50 maximumscore 1

achtereenvolgens: 1e deel couplet (2x) - refrein (2x)

Opmerking

Alleen als het antwoord geheel juist is 1 scorepunt toekennen.

51 maximumscore 3

drie van de volgende:

- De gitaar speelt een improvisatie (boven herhaald ostinaat).
- De trombone speelt nog een paar nootjes (in een dalende lijn) die eindigen op de grondtoon.
- De gitaar eindigt op de grondtoon.
- steeds minder instrumenten / het ostinato stopt
- alleen slagwerk blijft over / afsluitende roffel van de timbales
- ook goed: geen fade-out / de muziek stopt ineens / staand slot

per juist antwoord

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- blok 1 G. Bouzignac - Noe Pastores
Live concertregistratie december 2006
Capella Frisiae o.l.v. Adrian Rodrigues van der Spoel
- blok 2 F. Schubert - Pianotrio nr. 2 (D 929), 2e deel
Beaux Arts Trio
Philips 426 096-2
- blok 3 Musical Hair - Walking in Space, 3-5-0-0
Hair RCA B000002W1S
- blok 4 E. Grieg - Sigurd Jorsalfar suite, deel 1
Royal Philharmonic Orchestra o.l.v. Yondani Butt
Brilliant Classics 93516/2
- blok 5 M. Ravel - L'Enfant et les Sortilèges
London Symphony Orchestra o.l.v. André Previn
Deutsche Grammophon 457 589-2
- blok 6 The Eagles - Last Good Time in Town
The Eagles. Out of Eden
ERC 0602517492431